

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Prophetia Apocalyptica S. Joannis Apostoli

Kircher, Heinrich

Coloniæ Agrippinæ, 1676

Tractatus XXXIV. In Capitis XXI. Versus Duos. 19. & 20.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39100

aliò beatiùs perfruitur particeps. quæ est doctrina S. Thomæ 1. 2. q. 5. a. 2. Ex quo mirificè augetur pulchritudo Civitatis cum varietate & proportione mirabili : insuper & illa perspicuitate mansionum, de quâ Apocalypsis, appetibili omnium oculis & amcenissimâ, ad similitudinem vitri mundi; ut dicitur de tota Civitate v. 18. IPSA INQUIT, CIVITAS AURUM MUNDUM SIMILE VITRO MUNDO.

3. Mensura totius Civitatis quadratæ (v. 16.) STADIA DUODECIM MILLIA (quorum octo alibi meminimus constituere milliare Italicum :) ita ut singula sint latera trium millium stadiorum; ubi recurrit mentio TRINITATIS : estque ille numerus uterque, tam duodecim quàm mille, usu Scripturæ sacræ absolutissimus, & significat admirandam Beatæ Civi-

tatis amplitudinem : quæ & Regnum dicitur omnium longè Regnorum amplissimum & populosissimum : ex omnibus retrò sæculis & plagis mundi collectam ; cujus unica portio, quæ Joanni ostensa fuit Capite 7. v. 9. visa est innumerabilis : Angelorum verò Beatorum etiam major est multitudo.

Denique de muro Civitatis, dicitur esse (v. 17.) CENTUM QUADRAGINTA QUATUOR CUBITORUM : qui numerus est duodenariorum omnium perfectissimus (nam duodecies duodecim sunt 144.) & significat summam celsitudinem muri, ac protectionem habitationis beatæ. Si enim duodenarius habetur in Scripturis numerus perfectus; quantum major perfectio, ubi is numerus in se ductus est per multiplicationem!

Celsitudo muri

TRACTATUS XXXIV.

IN CAPITIS XXI. VERSUS DUOS. 19. & 20.

Sequitur elogium Fundamentorum muri singularum: quod peculiaribus binis Tractatibus prosequemur. Et primum quidem generali de iis velut præcæmio præparandus est Lector.

VERBA APOCALYPSEOS.

(Cap. 21. Versu 19. & 20.) *Et fundamenta muri Civitatis omni, lapide pretioso ornata, Fundamentum primum Iaspis: secundum, saphirus: tertium, chalcedonius: quartum smaragdus: (v. 20.) Quin-*

tum

rum sardonix: sextum, sardius: septimum, chrysolithus: octavum,
Beryllus: nonum, topazius: decimum, chrysoprasus: undecimum, hya-
cintus: duodecimum, amethystus.

P R O O E M I U M.

In expositionem.

Lapides
pretiosi,
hierogly-
phica
cœlesti-
um.

Horum
funda-
mentales
12.

Gemmæ seu Lapides pretiosi, quos enumerat Apocalypsis, gignuntur in visceribus terræ ex Cœli & Stellarum influxu, quarum naturam referunt; velut stillæ de Cœlo concretæ, cujus lucem, nitorem, vim participant. Ac proinde idonea hieroglyphica sunt rerum cœlestium: ac præsertim fundamentorum in muro Civitatis cœlestis; quæ debeat utique constare ex lapidibus: at horum pretiosissimi sunt gemmæ. Et quoniam duodecim sunt Fundamenta, singula ex singulis gemmis hîc recensitis; ex harum duodecim gemmarum locatione & inter se coaptatione oritur ille decor, de quo dicitur, initio versus decimi noni: **FUNDAMENTA MURI esse OMNI LAPIDE PRETIOSO ORNATA** ordinatâque. S. Hieronymus in Isaiam: postquam citasset verba Prophetæ cap. 54. v. 11. *Ecce ego sternam per ordinem lapides tuos & fundabo te in sapphiris, & ponam iaspidem propugnacula tua; & portas tuas in lapides sculptos; & omnes terminos tuos lapides desiderabiles: Veniamus, ait, ad sensum: Loquitur ad Ecclesiam quod ipse veniat, ipse descendat, & ædificet in terris cœlestem Hierusalem, qua in Apocalypsi*

Joannis vocatur Sponsa & Uxor Agni, habēs lumen simile lapidis pretiosi sicut iaspidis & Crystalli: & murum magnum: & portas 12. inscriptas nominibus tribuum Israël, quarum tres erant ab Oriente & tres ab Aquilone & tres ab Austro & tres ab Occasu Solis: murusque fultus 12. Fundamenti: cuius omnis ædificatio ex lapide iaspide: & singula Fundamenta murorum habebant singulos lapides; primum iaspidem, 2. Sapphirum, 3. Chalcedonium, 4. Smaragdum, 5. Sardonichum, 6. Sardium. 7. Chrysolithum, 8. Beryllum, 9. Topazium, 10. Chrysoprasum, 11. Hyacinthum, 12. Amethystum, quod legentes exclamamus illud, & dicimus: *O profundum sapientiæ & scientiæ DEI!* & infra: *De his lapidibus ædificat Christus Ecclesiam super petram, dicens in Evangelio, super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Quam Civitatem quis meruerit intrare, gaudens loquitur in Domino psal. 47. v. 9.) sicut audivimus ita vidimus in Civitate Domini virtutum, in Civitate DEI nostri, DEUS fundavit eam in æternum.*

De his duodecim Fundamentis diximus in Tractatu præcedente §. 2. ea esse veritates duodecim fundamentales ædificationis Apostolicæ, seu duo-

Symbolum Apostolicum: & ipsimet Apostoli.

decim articulos Symboli: ipsosque Auctores hujus doctrinæ, duodecim Apostolos. De quibus prophetasse censendus est Isaias l. c. Quin etiam, præter hoc vaticinium Isaiæ, respici docet S. Hieronymus ad lapides pretiosos Exod. 28. v. 21. quos gerebat summus Pontifex in ornamento illo pectoris sui quod dicebatur Rationale: in quibus lapidibus erant insculpti duodecim Patriarchæ (seu nomina totidem Tribuum) qui figurabant Apostolos; hi enim sunt Patriarchæ fidelium. quos, ait S. Hieronymus in caput 28. Ezechielis, *verus Pontifex, de quo scriptum est, Tu es sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech, portat in pectore ut, inquit, in duodecim lapidibus Apostolorum numerum demonstrat.*

Quid de cōmēntatione in singulos lapides senserit S. Hieronymus,

2. Porro poterat nobis, ac penè cœperat, videri supervacaneus labor aptare singulas gemmas velle singulis cum Apostolicis articulis, tum Apostolis Doctoribus. Sed S. Hieronymus nos permovit quando in Ezechielem l. c. de his lapidibus pretiosis, memor Apocalypseos imprimis, sic scribit: *quorum colores atque naturas & efficiēzias singulorum non est hujus temporis differere, sed proprium volumen desiderant: ut aut in Ezechiele, & in Exodo, & in Apocalypsi, & in Isaiâ (Ezech. 28. v. 13. Exod. 28. v. 17. & seqq. Isa. 54. v. 11. & 12.) sibi omnes lapides & lapidum ordines comparati magnam & legenti & differēti faciant questionem.* Hæc S. Hieronymus, qui, velut exhortando diligentem Lectorem, & intento digito in adjuutores hujus notitiæ, hæc

addit: *Super quibus & vir sanctus Epiphanius Episcopus proprium Volumen mihi præsens tradidit: & tricesimus septimus liber Plinii Secundi, naturalis historia, post multiplicem omnium rerum scientiam, de gemmis & lapidibus disputat: ad quorum notitiam diligens à nobis mittendus est Lector.*

Eadem ferè scribit in Isaiam cap. 54. *De natura autem, ait, duodecim lapidum atque gemmarum duos tantum nominabo: virum sanctæ & venerabilis memoria Episcopum Epiphanium, qui insigne nobis ingenii & eruditionis suæ reliquit volumen, quod inscripsit: περί λίθων: Et Plinium Secundum, in opere pulcherrimo naturalis historiae &c.*

Tanto auctore S. Hieronymo, operæ pretium facturi, & ex illis scriptoribus quos suggestit, tanquàm ex fontibus, Deo juvante, exemplòque recentiorum quorundam qui diligenter in hanc materiam Apocalypseos sunt commentati; adaptabimus breviter & accuratè singulas gemmas in hoc quidem Tractatu præsentè singulis Articulis Apostolicis; tum in Tractatu sequente Apostolis ipsis quos per eos significari SS. Patres indicant. Inherēbimus potissimùm Plinio, quandoquidem ad hunc nos relegavit S. Hieronymus.

Eandem operam Lectori sacrae Scripturae necessariam duxit S. Augustinus in libris suis de doctrina Christiana, in quibus Lectorem Scripturarum instituit: qui lib. 2. cap. 16. sic ait E. c. *Nam & carbunculi notitia, quod lucet in tenebris, multa illuminat etiam obscura Librorum ubicunq; propter similitudinem*

poni-

Pierium lib. 41. hierogl. cap. 38.) Imperii aut Sacerdotii summi. dictus auctore S. Hieronymo Saphir idiomate Hebræo, id est pulcher.

Quid pulchrius Filio DEI, de quo est 2. articulus? illo specioso in forma DEI? illo qui de Cælo cælestis, 1. Cor. 15. v. 47. illo Rege Regum & summo Sacerdote in æternum? quæ gemma tam sacrosancta: tam & aureæ punctis charitatis, quâ sic Deus dilexit mundum, coruscans quàm ille articulus symboli? S. Hieronymus l. c. in Isaiam: Ezechielis quoque, ait, Scriptura commemorat, quod locus, in quo Thronus DEI sit, Sapphiri habeat similitudinem; & gloria Domini in hoc colore consistat, qui portat imaginem supercælestis. Locus Ezechielis sic habet, Cap. 1. in descriptione 4. sacrorum animalium, v. 26. Et super firmamentum, quod erat imminens capiti eorum, quasi aspectus lapidis Sapphirini, similitudo Throni: & super similitudinem Throni, similitudo quasi aspectus hominis desuper; qui est homo Jesus Christus Filius Patris unicus, Dominus noster.

Articu-
lus ter-
tius.

3. *Fundamentum TERTIUM, CHALCEDONIUS.* sic dictus, tum quia similis est æri candenti; æs enim est græcè καλκός; unde apud Plinium cap. 11. etiam Chalciis dicitur gemma aris colore: tum quia celebris ab urbe Chalcedone, ubi eruitur. genus est Carbunculorum: qui hoc nomen habent à carbone ignito, sicut & apud Græcos ἀνθραξ. Horum meminit S. Augustinus lib. 2. de doctr. Christ. cap. 16. in tenebris lucere, & splendescere magis interiorius quàm exteriorius; Et S. Isidorus lib.

16. cap. 13. Carbunculi fulgor nec nocte vincitur: colore ignitur ut carbo: lucet in tenebris. De his Plinius in fine capituli 6. atque initio 7. gemmarum, inquit, ardentium principatum habent Carbunculi, à similitudine ignium appellati: & paulo post: optimos verò (observant) amethystizontas, hoc est, quorum extremus igniculus in amethysti violam exeat. Et infra: ex eodem genere ardentium & alias invenio duas; unam qua purpurâ radiet, alteram qua cocco; à Sole excalfactas aut digitorum attritu, siliæ & paleas ad se rapere.

Quæ gemma tam etiam in tenebris lucet (Joan. 1. v. 5.) quàm Articulus tertius, de Conceptione Filii DEI & de nocte Nativitatis tam lucidâ? quis carbo tam ignitus (eâ comparatione utuntur S. Justinus ad orthodoxos: & S. Cyrillus lib. de Incarnatione VERBI) quàm Humanitas Divinitati unita per operam Spiritus sancti ex Virgine? quis igneus color tam in humilem violam desinens & ἀμειψίζων gratiosus? quæ conjunctio hæc aris candentis; duarum naturarum in una personâ! articulus definitur Chalcedone in Concilio celeberrimo, contra utrumque hæresiarcham Nestorium & Eutychetem: quorum paleas attraxit & subtraxit aræ Ecclesiasticæ, & discretivit à tritico (Matth. 3. v. 10.)

4. *Fundamentum QUARTUM, Articulus SMARAGDUS.* De hoc lapide Plinius cap. 5. nullius coloris aspectus jucundior est: nam herbas quoque virentes frondesque avidè spectamus: smaragdus verò tantò libentius; quoniam nihil omnino viridius, comparatum illis, viret
pra-

præterea soli gemmarum, contuitu, oculos implent, nec satiant: quin & ab intentione aliâ (id est alio intentiore intuitu) obscurata, aspectu Smaragdi recreatur acies: scalpentibusque gemmas non alia gratior oculorum refectio est, ita viridi lenitate lassitudinem mulcent. addit, aquis ipsis esse translucidiore: ad crassitudinem sui (id est præterquam quod crassi sint) facilitate translucidâ, quod etiam in aquis non fit. & servire pro speculo: Eadem, qua specula, ratione supini imagines rerum reddunt: Nero Princeps, gladiatorum pugnas spectabat Smaragdo. narrat de sepulchro in Cypro: ferunt in ea insulâ tumulo Reguli Hermia, juxta cæcarias, marmoreo Leoni fuisse indutos oculos ex smaragdis uaradiantibus etiam in gurgitem, ut territi instrumenta refugerent thyan, diu mirantibus novitatem

piscatoribus donec mutare oculos gemmas. Hæc Plinius. Observat S. Epiphanius saporem Smaragdis esse amarum & acerbum. alii, etiam affinitatem eis cum ære ac duritiam ob quam non lædatur; vel ut loquitur Plinius, neque enim vulnerari. constat esse amuletum contra venena.

Quid æquè viret atque Articulo quartus, de Passione Domini, crucifixione, & morte? quid tam oculos contemplantium implet, nec satiat videndo? quod speculum translucentius penitentia pro humano genere, virtutum Christi, attributorum divinatorum? fortis ut mors, illa patientis dilectio, dura ut infernus æmulatio! quid tam amarum? & medium contra venena libidinis? æneo serpenti comparatum,

S. II.

De Lapidibus pretiosis 4. sequentium Fundamentorum.

Articulus quintus.

5. **F**undamentum QUINTUM, SARDONYX. Gemma sic dicta quod sit candida sicut Onyx, rubea sicut Sardius. Onychi nomen inde quod formam referat unguis humani: nobilissima verò species Onychis est Sardonyx. Hoc est quod Plinius cap. 6. Sardonychæ appellatas fuisse scribit à candore in Sarda, hoc est, velut carnibus ungue hominis impresso, & utroque translucido. Innuat hanc gemmam pro sigillis adhibitam placuisse, quoniam, inquit, sola propè gemmarum scalpæ ceram non auferrent, id est, quod pro an-

Pars II.

nulo sigillari usurpatis non adhæreat ulla cera in signando. Meminit earum quæ excellunt, candore circuli præalucido in ipsis umbonibus (id est in medio gemmæ) nitente, præterea substrato nigerrimi coloris: superficies verò locustarum maris crustis rubentior. Ex his tot coloribus quandam illis tribuit similitudinem Iridis: quedam, inquit, in iis cælestis arcus anhelatio est. Subdit generatim de Onyche verba hæc: Sardines (Auctor) dicit in gemma esse candorem, unguis humani similitudine: item Chrysolithi colorem, & Sarda, & Iaspidis, Satyrus (etiam

S

Au-

Auctor) *veram autem Onychem pluri-
mas variasque cum lacteis Zonis habere
veras, omnium in transitu colore inenar-
rabili, & in unum redemte concentum
suavitate gratâ.*

Quid similius Sardonychi, quam
Articulus quintus, Descendit ad infe-
ros & resurrexit? instar est unguis ex
quo Christus deprehenditur homo in-
teger, qui & descenderit animâ tenus
& resurrexerit corpore. Candor & ru-
bor in carne vera suscitâtâ (nam Spiri-
tus carnem & ossa non habet; Luc. 24.
v. 39.) colorum & gloriæ corporis in-
narrabili suavitate & concentu. iris &
spes de dormientibus, 1. Thess. 4. v. 12.
& gemma obsignatoria prædicationis
Apostolicæ ac doctrinæ de fide: 1. Cor.
15. v. 14. Si autem Christus non resur-
rexit, inanis ergo est prædicationis
inanis & fides nostra: & v. 17. ibidem.

Articu-
lus sex-
tus.

6. *Fundamentum SEXTUM, SAR-
DIUS:* Plinio, *Sarda. Nomen,* inquit
Plinius cap. 7. *cum Sardonyche commu-
nicavit: primam Sardibus reperta: sed
laudatissima circa Babyloniam.* Et mox:
*In India, inquit, argenteis bracteis subli-
nitur: Indica perlucet: nec ulla translu-
centium rardius suffuso humore hebetan-
tur.* Ita Plinius. Colorem habet carnis
humanæ resplendentis & pellucidæ:
unde & nominatur Carnerina & per
abusum Cornerina vulgo. accendit
gaudium; medetur vulneribus (ita li-
ber de gemmis qui est S. Epiphanius E-
piscopi.) sistit sanguinem.

Quæ major communicatio Articuli
sexti cum præcedente, sicut Sardii
cum Sardonyche? Ascensus ad cœlos,
cum Descensu in inferiores partes ter-

ræ Ephes. 4. v. 9. & Sessionis ad dexte-
ram cum Resurrectione? (absit hinc
Articulorum alia interpunctio; separa-
tio conjunctorum, & in fine Symboli
conjunctio separatorum!) quis decor
tam proprius carnis per Ascensionem
& Sessionem exaltatâ? quid tam ar-
genteis brachiis sublinitur? dotibus
gloriosis? vulnera in quantum gau-
diam & gloriam vertit! sanguinem &
effusionem omnem stitit; etiam la-
chrymarum, quæ abiteret.

7. *Fundamentum SEPTIMUM, Artic-
CHRYSOLITHUS.* quasi dicas; au-
lus septi-
mus.
reus lapis; χρυσός enim græcè aurum,
λίθος lapidem significat. adeo & solus
nomen sibi præripit lapidis. Plinius
Chrysolithos gemmas describit bre-
vissimè cap. 9. *aureo colore translucens:
aureo quidem, inquit; ita ut aurum
ipsum cum iis collatum albescat: ait e-
nim; Optima verò sunt quæ in collatione
aurum albicare quadam argenti facie
cogunt: translucens autem, eò quod
color ille aureus nihil habeat opaci, sed
pelluceat instar maris. unde ab aliis
gemma dicitur coloris partim marini,
partim aurei. Valet adversus angustias
pectoris & asthma.*

Quis lapis tam validus quam Arti-
culus septimus de Judicio? quis tam
aureus iis qui diligunt Adventum ejus
(2. Tim. 4. v. 8.?) veniet enim in nube
quæ est coloris marini: & in fulgore
aureo ac Majestate. Lapis hic discernit
inter aurum electum & reprobum (vi-
vos & mortuos;) in examine judicii
ejus pallefcet quod videbatur aurum
esse. Stabunt iusti in magna constantia
adversus eos qui se angustiaverunt;
Sap.

Sap. 5. v. 1. remedium nunc contra angustiam spiritus gementium; ibidem v. 3.

Articulus octavus.

8. *Fundamentum* OCTAVUM, PERYLLUS. De his Plinius cap. 5. *Eandem* (quam Smaragdi) multis naturam aut certe similem habere Berylli videntur. Probatissimi sunt ex iis, qui viriditatem puri maris imitantur. hinc etiamnum Italis appellantur Aqua marina: tum ob colorem; glaucum, id est qui ex viridi ad caeruleum vergat: tum ob perspicuitatem. Subjungit Plinius: *Inde mirè gaudent longitudine eorum, solisque gemmarum prædicant qui carere auro maluit!* Vim habet hæc gemma ut prosit oculis & gutturi, atque inde arceat defluxiones: animat ad pugnam. Paulò antè dixerat Plinius: fulgorem ejus augeti expoliendo. *poliuntur*, inquit, *omnes sexangulâ figurâ, artificum ingenio: quoniam hebescunt*

ni color sardus repercussu angulorum excutitur.

Quid tam proprium octavo articulo, de Spiritu sancto? qui appellationem habet in Scripturis *Aqua viva*; Joan. 4. v. 10. & cap. 7. v. 38. & 39. perspicuus, quo noscuntur *profunda DEI*, 1. Cor. 2. v. 10. Gentes mirè gaudent, quod habetur Act. 13. v. 48. quia (ut cum stupore dicitur ibid. cap. 10. v. 45.) *gratia Spiritus sancti effusa est tam longè usque ad extremum terra*, qui sunt Indi. *donum DEI* est, quod de prædicatur Act. 8. v. 19. & 20. non possideri auro, simoniacè: singulare oculis per donum intellectus, & gutturi per donum linguarum, animat & dirigit in pugna spirituali, concupiscente carne adversus spiritum & spiritu adversus carnem. amat excitari fulgorem suum expolitione & actu super-naturali, Exercitiis (quæ vocant) spiritualibus.

S. III.

De lapidibus pretiosis reliquorum 4. Fundamentorum.

Articulus nonus.

9. *Fundamentum* NONUM, TOPAZIUS: Plinius caput octavum sic incipit: *Egregia etiamnum Topazio gloria est suo virenti genere.* Sancto Ambrosio (in illa vei bap salmi 118. v. 127. super aurum & topazion) *pulcherrimus & mirabilis quem dives Regina mirata sit.* narraverat de Berenice, matre Regis Ptolomæi II. *illam quamvis regalibus ornamentis abundaret, supra modum tamen colore ejus stupefactam, elaborasse ut diutius species tam*

pretiosi lapidis non lateret. gemma est tota diaphana: & maxima seu, ut Plinius loquitur, *amplissima gemmarum. resplendenti similis*, ait S. Ambros. l. c. *maximè cum Solis radius percutitur.* addit de Topazio: *naturâ huiusmodi, ut se polire & levigare eum velis, asperetur magis.* rationem dat: *Est autem quoddam geniali opere natura euglyphus, hoc est, benè figurabilis.* Hæc Ambrosius. & paulò antè: *Duorum colorum est in hoc lapide χρῶσις hoc est quoddam*

S 2

tempe-

temperata permixtio, χρυσόειδης & χρυσόπτερον: id est, quod & veteres referunt de suo Topazio, coloris partim aurei est, partim porracei cuius herbæ vires medicas imitatur. porrum enim, ut docent Physici, sanat pectus, medetur moribus serpentum, confert ad vocem, ad fecunditatem, ad placidam mortem. de illo Plinius lib. 19. cap. 6. quod ei auctoritatem dederit Princeps Nero: vocis gratia, ex oleo statis mensum omnium diebus, nihilque aliud ac ne pane quidem, vescendo. apud eundem de succo ejus memorabile: Fama est, ait, Melam equestris ordinis in summa desperatione (cupidum facilioris mortis) succo porri ad trium denariorum argenteorum pondus hausto, confestim expirasse sine cruciatu. Hæc de porro herba: de Topazio autem lib. 37. cap. 8. Ejus enim, ait, tota similitudo ad porri succum dirigitur.

Quid magis congruum Articulo nono, de S. Ecclesia Catholica? cui egregia etiamnum & semper gloria est suo virenti genere. non solius Ambrosii voce sed Doctorum omnium elogio, calamoque S. Scripturæ (Cant. 4. v. 1.) *quàm pulchra, quàm pulchra!* quid tam resplendet radiis Solaribus quàm ea quæ est amicta Sole, Apoc. 12. v. 1. quid tam euglyphum per se, quàm quod à Spiritu sancto habet ortum suum: cui sicut cohæret Ecclesia, sic Articulus ejus, in Symbolo, priori Articulo de Spiritu sancto. Diaphana est, necessariorum omnium dogmatum claritate. magnitudine amplissima, per totum orbem terrarum. habet multum porracei: acrimoniam doctrinæ

de castigatione carnis & observatione præceptorum: sanitatem impertit per administrationem legitimam Sacramentorum: afflatum aut morsum hæreseon tollit: sine illa, vox est rauca & nullum verbum DEI sincerum: extra illam sterilitas pariendi filios DEI. In Ecclesia Catholica, ibi in Communionem sanctorum mori, desperationis antidotum est, & levamen omnis cruciatus, ac solatium expiranti.

10. *Fundamentum DECIMUM, CHRYSOPRASUS, de quo Plinius cap. 8. Viridantium & alia plura sunt genera: quarum gemmarum tribus generibus recensitis: Præfertur his, ait, Chrysoprasus; porri succum & ipsa refert, sed hæc paulùm declinans à Topazio in aurum. sic enim est prasini coloris, ut inspeesus sit aureis guttis: à quo utroque ei nomen; etenim porrum græcè πράσον appellatur. Hæc gemma confortat aciem oculorum, ut in rem visam defigi firmiter possit: dilatat & exhilarat animum ac spiritus vitales.*

Quæ alia gemma similis Articulo decimo, de Remissione peccatorum? etiam ipse austeritatem & pœnitentiam præfert, à qua declinat in splendorem aureum gratiæ DEI. Est vitidis Spei significantissimum symbolum. confortat oculos quibus DEUS videtur (Matth. 5. v. 8.) mundando cor & conscientiam: dilatat animum, innovato spiritu.

11. *Fundamentum UNDECIMUM, HYACINTHS. Color ei cælestis; cæruleus enim: at is modicè diluitur violaceo; quæ phrasis est Plinio familiaris: ille, inquit cap. 9. in ame-*

Articu-
lus deci-
mus.

Articu-
lus un-
deci-
mus.

thysto

Amethysto fulgor violaceus, dilutus est in Hyacintho: primo quoque aspectu gravis, evanescit antequam satiet, adeoque non implet oculos, ut penè non attingat, marcescens celerius sui nominis flore. Veterum Hyacinthus arcebat pestem, venenum, fulmina. Gemma est concolor flori cognomini, qui etiam flos est medela contra serpentes. In flore Hyacinthi duæ velut literæ apparent AI, quæ est interjectio suspirantis, quas natura foliis intexit: quæ occasio fuit Poëtis fabulandi (Ovid l. 6. Metam.) Ipse suos gemmitus foliis inscripsit & ai ai Flos habet inscriptum. Gemmas *Hyacinthos Ethiopia mittit*, ait Plinius l. c.

Quæ doctrina tam cœlestis quam illa undecimi Articuli de carnis resurrectione ad Cœlum, quid tam flori simile quam de reflorescentibus corporibus justorum? quid tam salubre creditu, nullam iis fore contagionem concupiscentiæ, nullum deinceps venenum mortiferum, nullum fulmen iræ divini, nullum afflatum serpentis metuenda, ut quisque fuerit corpore adultissimo & denigratissimo ab æstu & aliis incommodis, ita formosissimâ & optimâ specie resurget. Verum enim verò fulgor hic Spei dilutus est violaceo, timore resuscitationis in carne reprobâ: I. Cor. 15. v. 51. *omnes quidem resurgemus, sed non omnes immutabimur!* gaudium est in primo aspectu Articuli: nondum implet oculos: modicè marcessit: & est dilutio fulgoris in gemina; ai ai in flore!

Articulus duodecimus. 12. *Fundamentum DUODECIMUM, AMETHYSTUS*, sic dictus, quòd resistat ebrietati: unde *τὸ*

ἀμβροσία græcè, id est remedia contra ebrietatem (α enim particula privativa, & μὲθυστος est inebrius.) vel, ut scribit Plinius cap. 9. *Causam nominis afferunt, quòd usque ad vini colorem accedens, prius quam eum degustet, in violam desinat: fulgorque quidam in eo purpurea non ex toto igneus, sed in vini colorem deficiens.* Ut ut est, symbolum est sobrietatis & vigilantiae. Pergit Plinius: *Perlucet autem omnes violaceo colore: id quod commune habent cum Hyacintho; nisi quod in hoc dilutus, in amethysto fulgor plus emicet. quando præcellens; (verba sunt Plinii) debet esse in suspectu, velut ex carbunculo resurgens, quidam in purpura leniter roseus nitor.* De talibus idem Plinius: *malunt vocari, ait, multi Veneris gemmam: quòd maxime videtur decere & specie & colore gemma.* Sunt qui addant, Sardium, gemmam, esse matrem Amethysti: unde fiat, quòd in aliquibus gemmatum ex una parte Sardium, in altera sit amethystum videre.

Quid huic Articulo duodecimo de vita æterna, communius cum Hyacintho, id est, articulo præcedente de Resurrectione ad vitam? superat tamen quantum amethystus hyacinthum fulgore, tantum mentio vitæ æternæ nomen resurrectionis: neque hoc solum, sed maxime vita animæ æterna & Visio Beata gloriam corporis & incorruptibilitatem carnis. Quid autem tam perlucens quam vita cœlestis? quæ purpura gloriæ! quid tam blandi & rosei nitoris quam doctrina & spes æternæ vitæ? quid tam amicum illius exhortatorii; sobrii estote & vigilate? Pet. 5.

v. 8. Ipsa est pulchritudine, specie, ac decore maxime gemmeo. Articulus de Ascensione Christi (ille Sardius, articulorum sextus) mater est nostri ascensus ad Cœlum & Beatam vitam: *Ne-*

mo ascendis in Cœlum nisi qui descendit de Cœlo, Filius hominis qui est in Cœlo, Joan. 3. v. 13. ac si dicat: nisi præeunte Capite non sequitur Corpus & membra.

TRACTATUS XXXV.

IN EOSDEM DUOS VERSUS CAPITIS XXI.

Funda-
menta
ipsi SS.
Aposto-
li.

Sicut Apostolicos articulos, sic illorum auctores Apostolos ipsos Fundamenta nominari, & hos eosdem Lapidem pretiosos diximus ex SS. Patribus. eoque ordine seu numeratione quâ in Apocalypsi: quandoquidem illa tam accurata distinctio ac numeratio Fundamenti primi, secundi, tertii, &c. nihil temerarium habere potuit aut inconsultum, sed divinum & mysterii plenum. Itaque in his duobus totis Versibus manifestissimum est quod aliàs attulimus ex S. Hieronymo: in verbis singulis multiplices latere intelligentias.

S. I.

De primis 4. Fundamentis, quæ sunt ipsi Apostoli.

I. **FUNDAMENTUM PRIMUM, JASPIS.** Remittimus in his navum Lectorem ad ea quæ de singulis Lapidibus coacervavimus in Tractatu præcedente.

Laudavimus Jaspidem à firmitate: antiquitate gemmarum omnium: fugatione phantasmatum: virore: & qui optimus, resperione purpuræ.

S. Petrus Quid Apostolo Petro, Ecclesiæ ipsâ petra, firmitus? qui Apostolorum PRIMUS Matth. 10. v. 2. & antiquissimus Apostolicæ Sedis: etiamnum virens in successoribus: amuletum Ecclesiarum

contra omnia phantasmata hæreseon: ipse non sine purpura, rubore de peccato quondam admisso. Cui sociamus Paulum Apostolum (extra numerum duodecimum,) individuum à Petro: illum cui sollicitudo incubuit & coadjutatio omnium Ecclesiarum, geminum Jaspidi.

2. *Fundamentum SECUNDUM SAPPHIRUS.*

In Sapphiro dilaudavimus vocationem sacrae gemmae: significationem Regni & sacerdotii: colorem cœlestem: collucentiam punctis aureis:

pul-

S. An-
dreas.